

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

cvmr

centrum pro výzkum
měst a regionů

Poločas rozpadu: 30 let postsocialismu a jak dál?

Luděk Sýkora

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Centrum pro výzkum měst a regionů (CVMR)

Rozvoj Prahy v postsocialismu, 12. únor 2020, Praha

Hlavní sdělení

- Postsocialistická **transformace neskončila**
- **Druhé kolo transformací**: spor o budoucí tvář společnosti a měst
- **Nové závislosti na zvolené cestě (path-dependency)**: poučíme se ze zkušeností jinde ve světě ?

poločas rozpadu

The total process of constitutional reform takes at least **six months**; a general sense that things are moving up as a result of economic reform is unlikely to spread before **six years** have passed; **the third condition of the road to freedom is to provide the social foundations which transform the constitution and the economy from fair-weather into all-weather institutions** which can withstand the storms generated within and without, and **sixty years are barely enough to lay these foundations**. ... The hour of the lawyer and the hour of the politician mean **little without the hour of the citizen**.

***Dahrendorf, R.** (1990) *Reflections on the revolution in Europe: in a letter intended to have been sent to a gentleman in Warsaw, 1990.* Chatto & Windus, London, p. 92-93.*

2020

KDE JSME DNES ?

1989

ODMÍTNUTÍ KOMUNISMU

KUPÓNNOVÁ
PRIVATIZACE

1990s
BUDOVÁNÍ
KAPITALISMU
„BEZ PŘÍVLASTKŮ“

2000-2008

**PROMĚNY SPOLEČNOSTI A MĚST
V KONTEXTU GLOBALIZACE A
VSTUPU DO EVROPSKÉ UNIE**

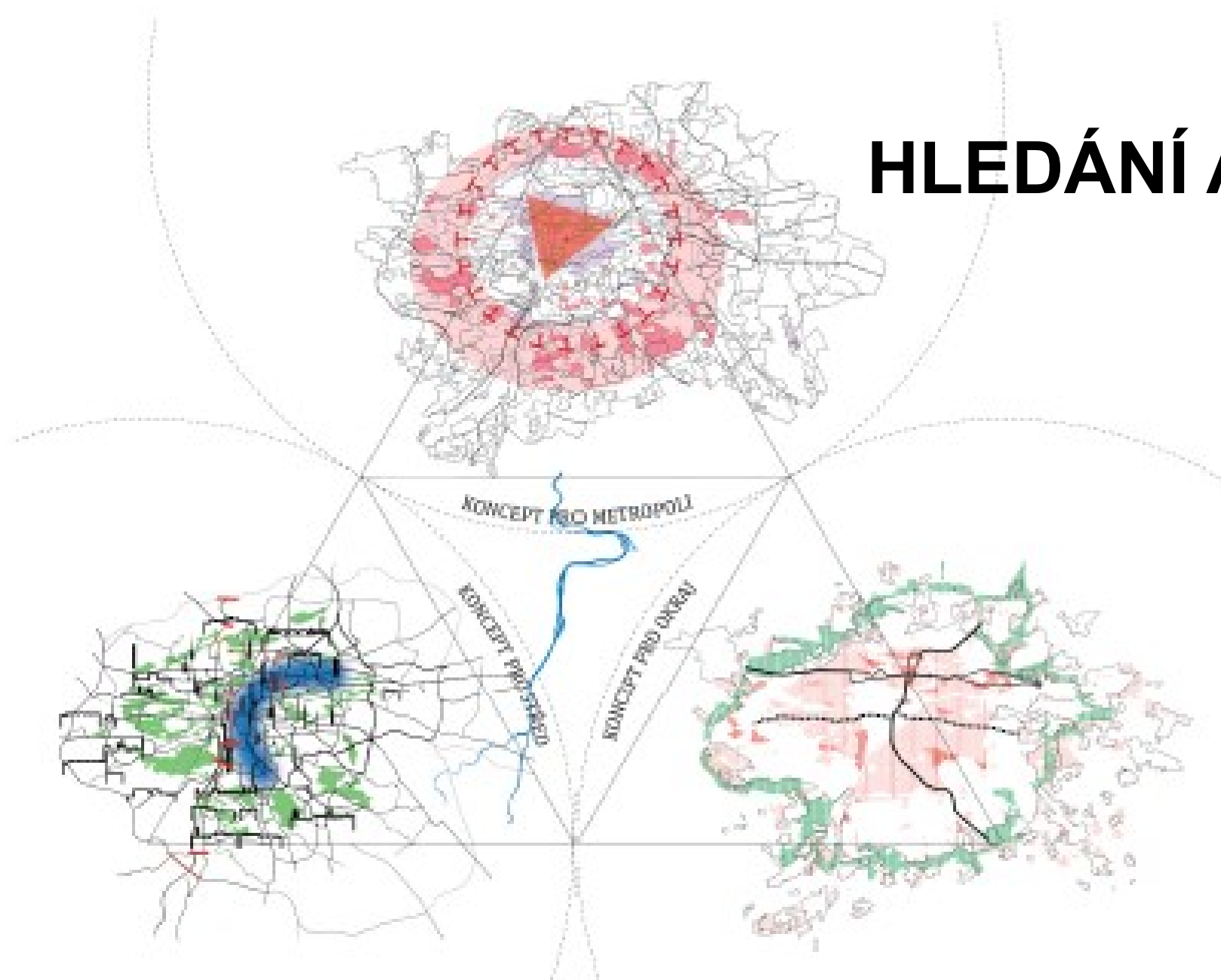
2009-2013

**ROZČAROVÁNÍ, FRUSTRACE,
NEJISTOTA, CHYBĚJÍCÍ VIZE**

2014+

HLEDÁNÍ ALTERNATIV

2020

KDE JSME DNES ?

- A historical core
- B inner city
- C garden towns and villa neighbourhoods
- D communist housing estates
- E small towns and villages

mozaika městského rozvoje

- City centre commercialisation
- Gentrification
- Condominiums and gated communities
- Immigrant concentrations
- Brownfield and waterfront redevelopment
- New retail and entertainment nodes
- Out-of-centre office clusters
- Suburbanization

- jsme součástí **globálního kapitalismu**
- **praktiky** firem, domácností, politiků a úřadů v podmínkách **neoliberálního globálního kapitalismu** přináší **podobnosti** v rozvoji měst

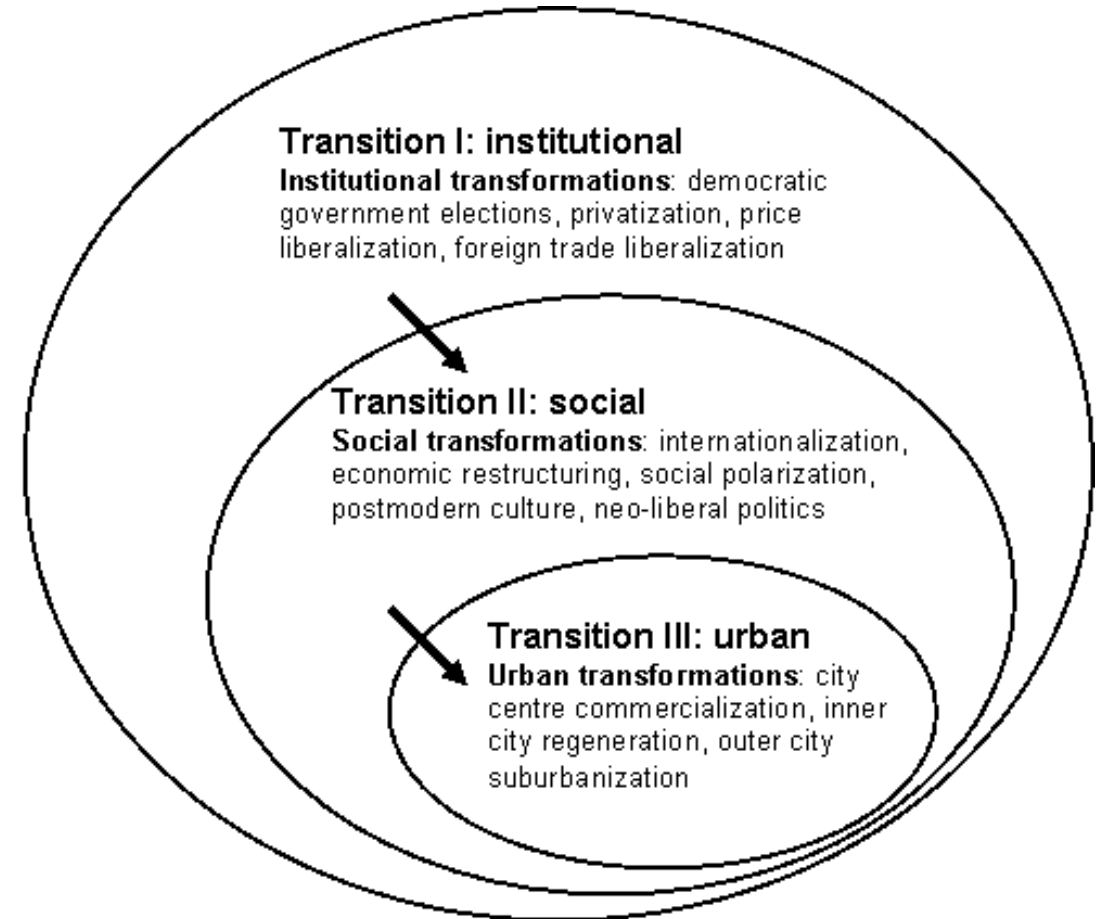

TRANSFORMACE
NESKONČILA

víceúrovňová transformace

- principy **trhu** a **demokratického** rozhodování
- **aktivity** a **praktiky** jednotlivců, domácností, firem, organizací (sociální **procesy** a **struktury**)

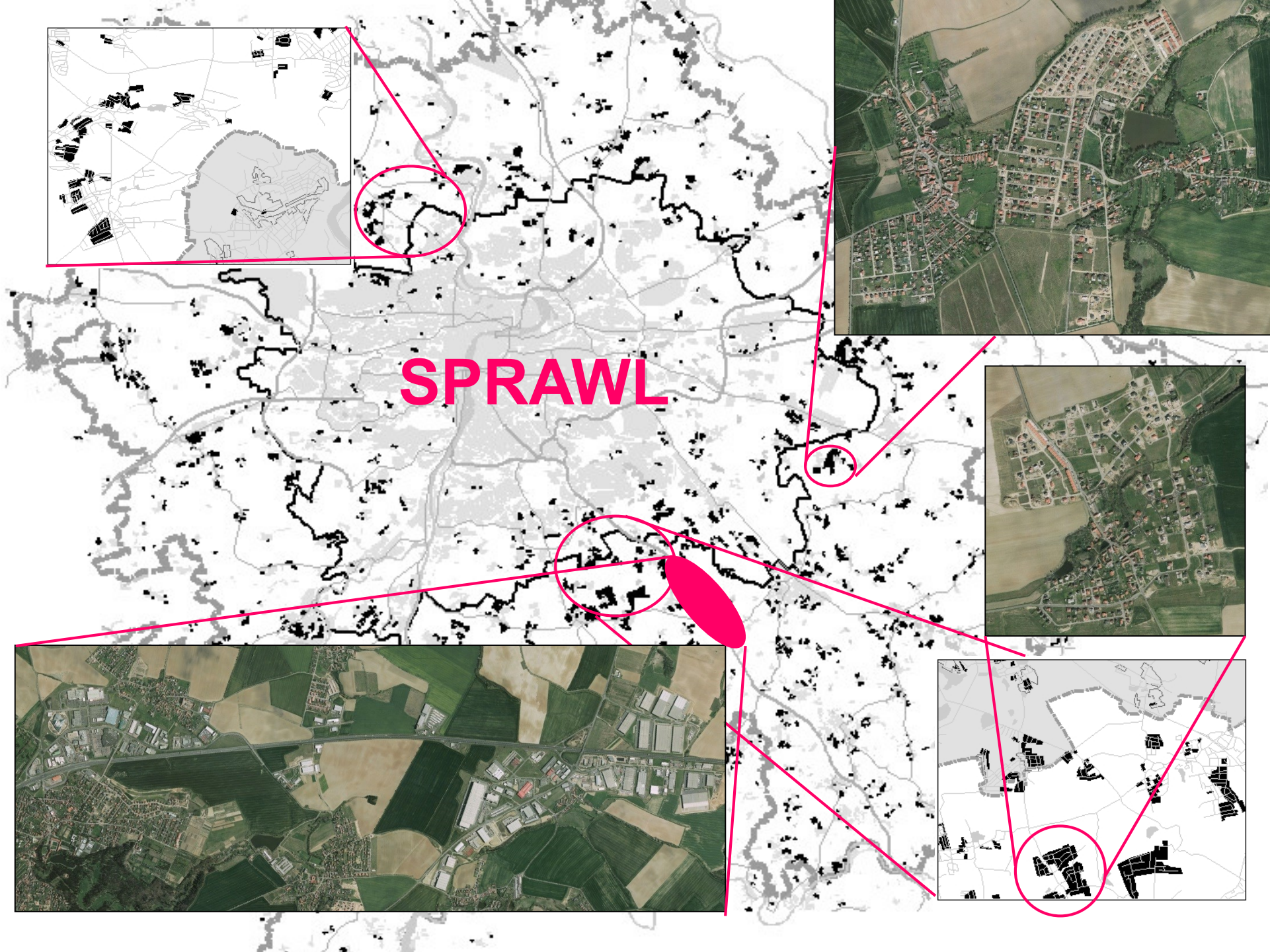
 proměny měst adaptací na nové podmínky

víceúrovňová transformace

- principy trhu
dem

SPOR O TRANSFORMACI MĚSTA

postsocialistický sprawl – socialistická sídliště

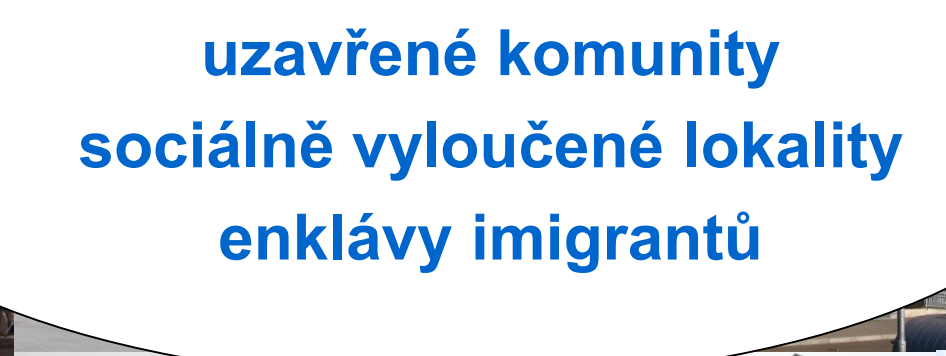
1989 - 2008

1989

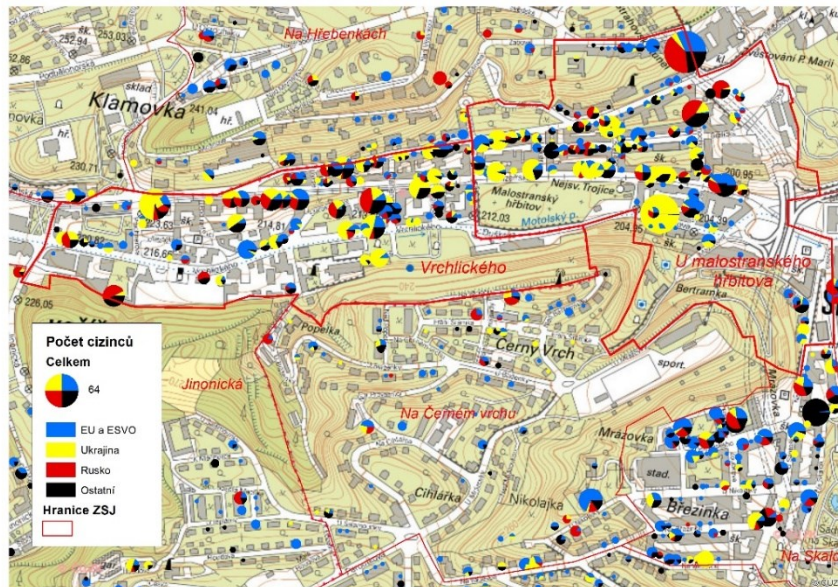
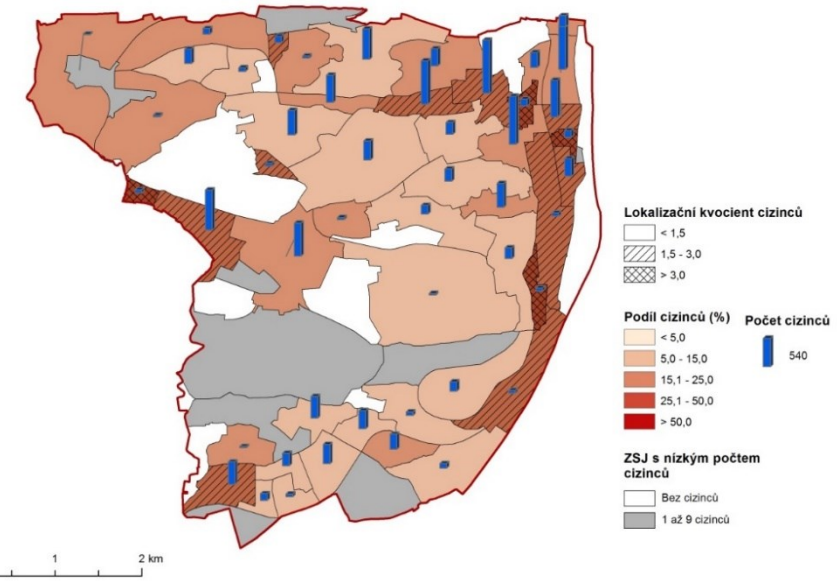
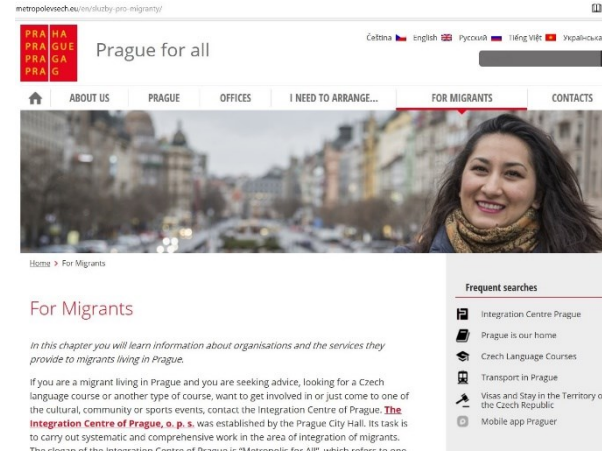
segregace: nové sociálně-prostorové formace

uzavřené komunity
sociálně vyloučené lokality
enklávy imigrantů

místní interakce a integrace

- populární xenofobní až rasistický a diskriminační diskurz x soužití a konviviální interakce na úrovni městských čtvrtí

TRANSFORMACE
NESKONČILA

critical urban **practice** and **activism**

- **kritická reflexe** městských proměn a praktik
- otázky **sociální** a **sociálně-prostorové spravedlnosti**
- **pluralita, inkluze**: etnické a další **menšiny**, **právo** na město ...
- **alternativy kapitalismu** a "tržní racionality"

město automobilů – město chodců a cyklistů
město developerů – město občanů
segregované město – multikulturní město

místa alternativní kultury

KDE SE DNES NACHÁZÍME ?

**DRUHÉ KOLO
TRANSFORMACÍ**

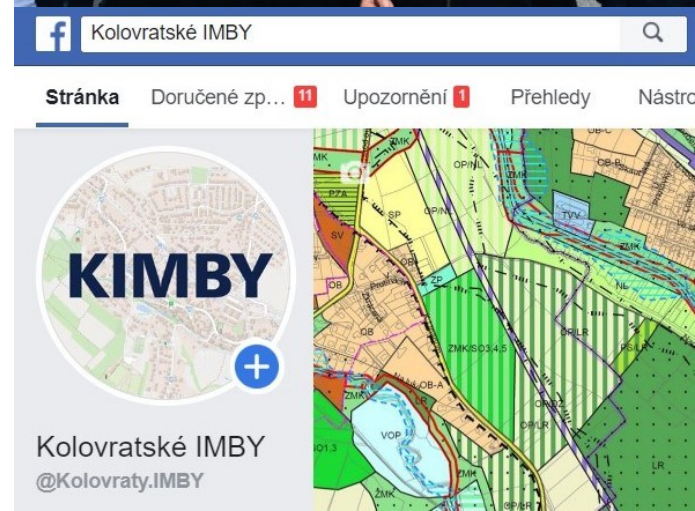
PRVNÍ KOLO
PODMÍNKY A PRINCIPY KAPITALISMU

DRUHÉ KOLO

V JAKÉM MĚSTĚ BUDEME ŽÍT ?
V JAKÉ SPOLEČNOSTI BUDEME ŽÍT ?

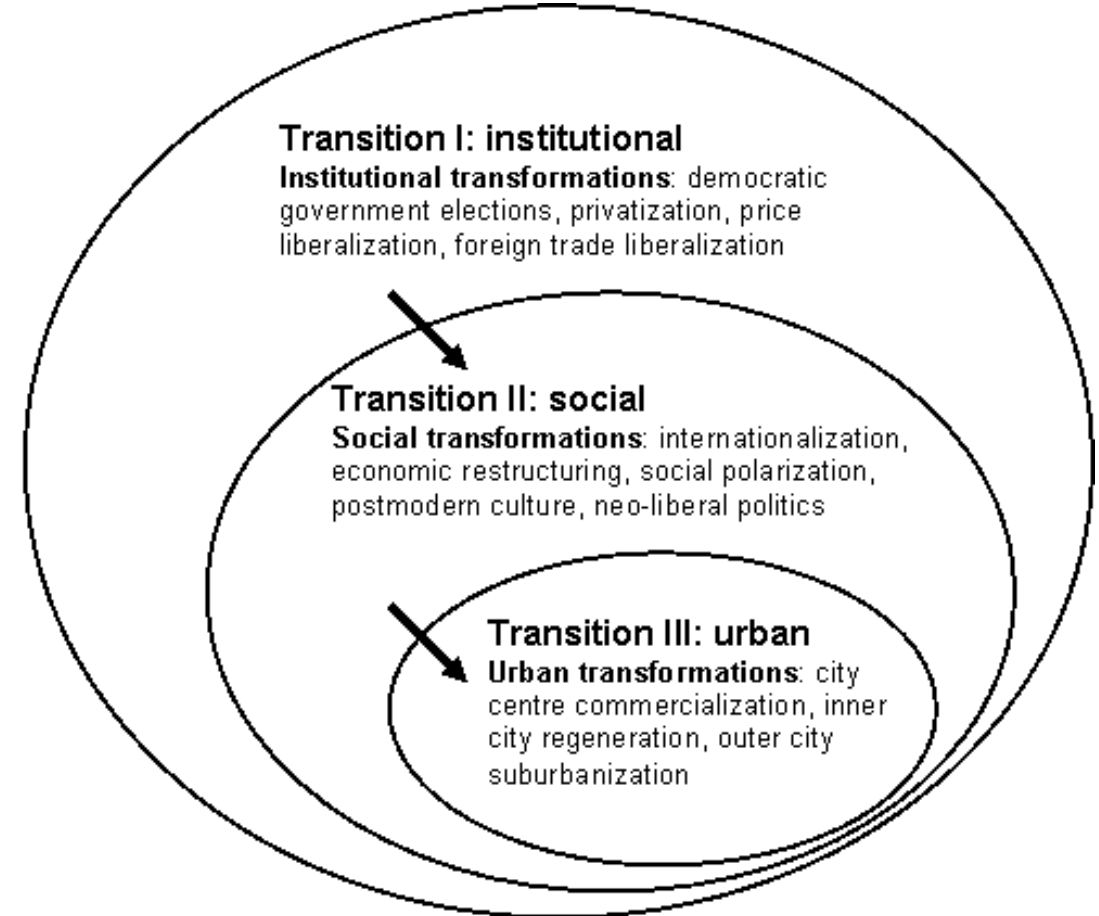
institucionální chabost kapitalismu "bez přívlastků" 90. let

- **protest** a odpor (proti kapitalismu, elitám, establishmentu, ...) a **alternativní** hnutí
- vyvíjející se **politiky** a praktiky udržující **status quo**
- místní občanská sdružení a aktivismus (bydlení, doprava, plánování a výstavba)
- **přizpůsobení agendy** a **participativní** praktiky v plánování a rozvoji
- nové **politické** hnutí a strany v **místní** a národní **politice**: nárůst **populismu**
- místní/národní potyčky o moc nad **městy, urbanizmem** a **urbanizací**

transformace **nekončí**

- principy **trhu** a **demokratického** rozhodování
- **aktivity** a **praktiky** jednotlivců, domácností, firem, organizací (sociální **procesy** a **struktury**)
- **proměny měst** adaptací na nové podmínky

transformace **nekončí**

- principy **trh**
der

instituce jsou klíčové
druhé kolo transformací
projekt dneška

- **pr**
nové pou